

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy JUDr. Josefa Baxy a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně: **TEMPLUM MERCIS, s. r. o.**, se sídlem Benešova Hora 53, 387 73 Stachy, proti žalovanému: **Finanční ředitelství v Českých Budějovicích**, se sídlem Mánesova 3a, 371 87 České Budějovice, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 3. 2009, č. j. 1045/09-1500, o osvobození od soudních poplatků, o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 5. 8. 2009, č. j. 10 Ca 48/2009 - 44,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Finanční úřad ve Vimperku svým rozhodnutím ze dne 2. 7. 2008, č. j. 22971/08/102970/3735, zastavil řízení zahájené na základě podání žalobkyně ze dne 20. 8. 2007, které uvedený správce daně vyhodnotil jako žádost o navrácení lhůty v předešlý stav ve smyslu ustanovení § 14 odst. 5 zákona č. 337/1992 Sb., o správě daní a poplatků. Proti tomuto rozhodnutí správce daně podala žalobkyně dne 25. 7. 2008 odvolání, které posléze žalovaný svým rozhodnutím ze dne 2. 3. 2009 blíže označeným v záhlaví tohoto usnesení zamítl.

Výše uvedené rozhodnutí žalovaného pak žalobkyně napadla u Krajského soudu v Českých Budějovicích žalobou ze dne 12. 5. 2009. Touto žalobou se domáhala jak zrušení uvedeného rozhodnutí žalovaného, tak i zrušení jemu předcházejícího rozhodnutí správce daně I. stupně.

Na základě výzvy Krajského soudu v Českých Budějovicích ze dne 20. 5. 2009 k zaplacení soudního poplatku za danou žalobu požádala žalobkyně dne 8. 6. 2009 krajský soud o osvobození od soudních poplatků s tím, že soudní poplatek ve výši 2000 Kč není schopna v současnosti zaplatit. Svoji žádost pak žalobkyně doplnila podáním ze dne 11. 7. 2009, k němuž připojila kopii výpisu svého účtu vedeného u Raiffeisenbank, a. s., stejně tak jako kopii svého daňového přiznání k dani z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2008. Následně žalobkyně k další výzvě soudu svoji žádost opětovně doplnila svým podáním ze dne 1. 8. 2009, k němuž mimo jiné přiložila též

vyplněné „*Potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech pro osvobození od soudních poplatků.*“

Krajský soud v Českých Budějovicích usnesením ze dne 5. 8. 2009, č. j. 10 Ca 48/2009 - 44, návrh žalobkyně na osvobození od soudních poplatků zamítl. V odůvodnění tohoto usnesení především konstatoval, že žalobkyně neunesla své důkazní břemeno a neprokázala nedostatek prostředků, respektive nemožnost si tyto prostředky opatřit.

Žalobkyně napadla shora uvedené usnesení krajského soudu podáním ze dne 11. 8. 2009 označeným mimo jiné jako „stížnost“. V ní žalobkyně (stěžovatelka) poukazuje především na to, že poučení, kterého se jí v daném usnesení dostalo, tedy že proti uvedenému usnesení není řádný opravný prostředek přípustný, bylo závadné, neboť proti rozhodnutí soudu I. stupně je podle stěžovatelky vždy řádný opravný prostředek přípustný. V tomto podání označeném dále jako „*opravné prostředky*“ a „*mimořádné opravné prostředky*“ stěžovatelka k napadenému usnesení dále především uvádí, že na ni stát přenáší svou odpovědnost za neplnění svých povinností, a to „*FÚ počínaje přes celkovou rozvrácenost až soudy konče*“.

V návaznosti na toto podání stěžovatelky vydal v dané věci Krajský soud v Českých Budějovicích dne 24. 8. 2009 opravné usnesení č. j. 10 Ca 48/2009 - 54, z něhož především vyplývá, že v poučení usnesení tohoto soudu ze dne 5. 8. 2009, č. j. 10 Ca 48/2009 - 44, mělo být správně uvedeno, že „*Proti tomuto usnesení lze podat kasační stížnost ve lhůtě do dvou týdnů od doručení jeho písemného vyhotovení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně, z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. prostřednictvím soudu podepsaného ve dvou stejnopisech. Stěžovatel v řízení o kasační stížnosti musí být zastoupen advokátem.*“ Na toto opravné usnesení pak stěžovatelka reagovala podáním ze dne 9. 9. 2009 označeným jako „*DODATEK/DOPLNĚNÍ č. 1 STÍŽNOSTI*“, v rámci kterého odkázala na důvody již uvedené v žádosti o osvobození od soudních poplatků a jejich doplněních. Současně v rámci tohoto podání uvedla, že žádá o ustanovení advokáta pro „*stížnostní řízení*“.

Nejvyšší správní soud nejprve vrátil věc Krajskému soudu v Českých Budějovicích k provedení úkonů podle § 108 s. ř. s. a poté po opětovném předložení věci krajským soudem vyzval usnesením předsedy senátu ze dne 10. 2. 2010, č. j. 1 Afs 102/2009 - 65, stěžovatelku k odstranění vad kasační stížnosti, a to doplněním, z jakých důvodů uvedené usnesení krajského soudu napadá. Stěžovatelka byla v rámci tohoto usnesení současně poučena o tom, že nebudou-li náležitosti kasační stížnosti doplněny do jednoho měsíce od doručení tohoto usnesení, nebude možno v řízení pokračovat a kasační stížnost bude odmítnuta.

Na toto usnesení předsedy senátu reagovala stěžovatelka podáním ze dne 20. 3. 2010, v němž předně tvrdí, i kdyby snad uvedená výzva soudu byla důvodná, nemůže jí vyhovět pro překážky, za které výslovně označuje nutnost činit úkony vůči soudu „*po tmě, v zimě ... a bez proudu*“. Stěžovatelka proto „*preventivně žádá ... o prodloužení lhůt návazně na překážky a o omezení*“. Vedle toho pak uvádí, že v dané věci jsou dány „*stížnostní důvody dle § 103/1 o. s. ř. odst. (a), (b), (c), (d) a (e)*“, přičemž dále popisuje některé okolnosti týkající se jejího řízení před správcem daně. Nad rámec výše uvedeného

pak stěžovatelka konstatuje, „*věc je esenciálně velmi JEDNODUCHÁ a JEDNOZNAČNÁ ... obávám se tedy důvodně, že NENÍ CO dále ke stížnosti doplňovat ... a více již je otázkou STUDIA a POCHOPENÍ na straně soudu*“. Závěrem pak stěžovatelka uvádí, že pro případ, že by soud i nadále trval na „nedostacích“ jejího podání, „*bylo by nezbytné žalobkyni náležitě „POUČIT“ resp. konkrétně a exaktně SPECIFIKOVAT JAKÉ PŘÍPADNÉ „náležitosti“ či jaké „důvody“ by měly být ještě doplněny*“.

Nejvyšší správní soud nemohl danou kasační stížnost věcně projednat a odmítl ji.

Podle § 106 odst. 1 s. ř. s. musí kasační stížnost kromě obecných náležitostí podání obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá a údaj o tom, kdy mu rozhodnutí bylo doručeno; ustanovení § 37 platí obdobně. Kasační stížnost musí být podána do dvou týdnů po doručení rozhodnutí a bylo-li vydáno opravné usnesení, běží tato lhůta znovu od doručení tohoto usnesení (§ 106 odst. 2 s. ř. s.). Nemá-li kasační stížnost všechny náležitosti již při jejím podání, musí být tyto náležitosti doplněny ve lhůtě jednoho měsíce od doručení usnesení, kterým byl stěžovatel vyzván k doplnění podání (§ 106 odst. 3 věta první s. ř. s.).

Nejvyšší správní soud před případným věcným projednáním této kasační stížnosti musel nejprve posoudit, zda kasační stížnost byla podána včas či nikoliv. Jak již bylo v reprodukční části tohoto usnesení uvedeno, napadené rozhodnutí Krajského soudu v Českých Budějovicích č. j. 10 Ca 48/2009 - 44 bylo vydáno dne 5. 8. 2009 a stěžovatelce doručeno dne 10. 8. 2009. Již dne 11. 8. 2009 pak stěžovatelka podala k poštovní přepravě své podání označené jako „stížnost“, v rámci kterého mimo jiné upozornila na nesprávné poučení, kterého se jí v usnesení krajského soudu dostalo. Opravné usnesení krajského soudu v dané věci pak bylo vydáno dne 24. 8. 2009, přičemž k doručení stěžovatelce došlo dne 26. 8. 2009. Podání označené jako „DODATEK/DOPLNĚNÍ č. 1 STÍŽNOSTI“ pak stěžovatelka podala k poštovní přepravě až dne 10. 9. 2009. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že stěžovatelka skutečně podala „doplnění“ kasační stížnosti až po lhůtě, kterou pro podání kasační stížnosti po vydání opravného usnesení soudní řád správní v § 106 odst. 2 stanoví (lhůta jí konkrétně uplynula již dne 9. 9. 2009). Pochybení krajského soudu, který ve svém původním rozhodnutí stěžovatelku nesprávně poučil, však nelze klást k její tíži. Podání stěžovatelky ze dne 11. 8. 2009 nepochybně není možné považovat pouze za upozornění krajskému soudu na nesprávné poučení, ale z hlediska označení a do určité míry i obsahu tohoto podání je již lze označit za kasační stížnost, která tak byla podle názoru zdejšího soudu podána včas. Podání ze dne 9. 9. 2009, které tedy sice bylo podáno po lhůtě stanovené opravným usnesením, lze nicméně opět z hlediska svého formálního označení i obsahu považovat za doplnění již podané kasační stížnosti. Toto podání přitom v žádném případě nepředstavuje rozšíření kasační stížnosti ve smyslu výše již citovaného ustanovení § 106 odst. 3 s. ř. s., a proto i k němu při projednávání kasační stížnosti Nejvyšší správní soud přihlédl. Takový postup má ostatně oporu i v předchozí rozhodovací činnosti zdejšího soudu, který v tomto ohledu mimo jiné již vyslovil, že „*přepjatý formalismus při posuzování... procesních úkonů účastníků řízení – naprosto neodpovídá principu materiálního právního státu, ale ani samotnému poslání soudnictví. Soudy jsou nezávislé a nestranné státní orgány, které usilují o nalezení spravedlnosti rozhodováním v konkrétních věcech a které nemohou odmítnout zabývat se určitou věcí ze zcela formálních či spíše formalistických důvodů, ale pouze z takových příčin, které*

poskytování soudní ochrany skutečně vylučují. Při výkladu mezí práva na spravedlivý proces, stanovených soudním řádem správním (např. náležitosti žaloby, lhůta pro její podání, procesní podmínky), je v souladu s č. l. 4 odst. 4 Listiny základních práv a svobod nezbytné šetřit jejich podstaty a smyslu a nezneužívat je k jiným účelům, než pro které byly stanoveny. Nabízejí-li se přitom dvě interpretace, z nichž jedna hovoří ve prospěch výkonu práva na spravedlivý proces a druhá proti němu, musí soud vždy zvolit výklad první.“ (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 10. 2004, č. j. 5 Afs 16/2003 - 56, č. 534/2005 Sb. NSS).

K samotnému textu kasační stížnosti i jejích opakovaných doplnění ze strany stěžovatelky je ovšem třeba předně poznamenat, že požadavky na formulaci žalobních bodů, které lze analogicky aplikovat též na formulaci kasačních námitek (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2009, č. j. 1 Azs 33/2009 - 91), byly již také v judikatuře správních soudů detailně vyloženy, a to zejména v rozsudku rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, č. 835/2006 Sb. NSS, ze kterého se mimo jiné podává, že „[p]rávní náhled na věc se... nemůže spokojit toliko s obecnými odkazy na určitá ustanovení zákona bez souvislosti se skutkovými výtkami. Pokud žalobce odkazuje na okolnosti, jež jsou popsány či jinak zachyceny ve správním či soudním spise, nemůže se jednat o pouhý obecný, typový odkaz na spis či jeho část, nýbrž o odkaz na konkrétní skutkové děje či okolnosti ve spisu zachycené, a to tak, aby byly zřetelně odlišitelné od jiných skutkových dějů či okolností obdobné povahy a aby bylo patrné, jaké aspekty těchto dějů či okolností považuje žalobce za základ jím tvrzené nezákonnosti.“ Vzhledem k tomu, že žalobkyně ve své kasační stížnosti i v jejích dalších doplněních *de facto* toliko odkazuje na ustanovení „§ 103/1 o. s. ř. odst. (a), (b), (c), (d) a (e)“ (zjevně má na mysli ustanovení § 103 odst. 1 s. ř. s.) a na svá předchozí již dříve učiněná podání, aniž by jakkoliv blíže právně či skutkově argumentovala k předmětu daného řízení o kasační stížnosti (osvobození od soudních poplatků), nejedná se o řádně formulované kasační námítky, a kasační stížnost tak není řádně zdůvodněna ve smyslu § 106 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelka přitom tyto vady kasační stížnosti neodstranila ani přes jasně formulovanou výzvu tohoto soudu k jejich odstranění.

Nejvyšší správní soud přitom neshledal důvod vyhovět žádosti stěžovatelky, která obsahově svým způsobem odpovídala žádosti o další prodloužení lhůty k doplnění náležitostí kasační stížnosti z vážných důvodů ve smyslu poslední věty § 106 odst. 3 s. ř. s. Stěžovatelka totiž důvody, pro které „nelze dohledat ani podání, ani listiny, ani spis atd.“, nejenže vůbec nedoložila, ale současně ani dostatečně nespecifikovala, a proto soud její „žádosti“ nemohl vyhovět. V tomto ohledu je třeba ještě zdůraznit, že nad rámec vyjádření již výše v tomto rozsudku reprodukovaných stěžovatelka v doplnění své kasační stížnosti ještě konstatovala, „že NENÍ CO dále ke stížnosti doplňovat a že namísto je spíše nezbytnost POCHOPIT předmětnou bezprecedentní záležitost ... s tím ale již více soudu pomoci NEMŮŽEME“. I vzhledem k takto zcela jednoznačně vyslovenému závěru stěžovatelky nepovažoval zdejší soud za nezbytné dávat jí ještě další časový prostor pro případné odstranění nedostatků její kasační stížnosti. Takový postup by byl ostatně v rozporu se samotným smyslem institutu prodloužení lhůty k doplnění kasační stížnosti, jak jej upravuje ustanovení § 106 odst. 3 s. ř. s. ve své poslední větě, který představuje pro stěžovatele skutečně jen ve výjimečných případech dodatečnou možnost náležitosti kasační stížnosti doplnit, a to jen jsou-li k tomu skutečně závažné důvody. V případě stěžovatelky

tak zjevně nejsou splněny podmínky pro to, aby se soud její žádostí zabýval a případně jí vyhověl.

Nejvyšší správní soud současně závěrem podotýká, že nepřehlédl, že doplnění kasační stížnosti ze dne 9. 9. 2009 obsahovalo též návrh stěžovatelky na ustanovení advokáta, o kterém krajský soud v rámci přípravných úkonů v řízení o kasační stížnosti i přes výslovné upozornění zdejšího soudu nerozhodl. V tomto ohledu ovšem především z hlediska rychlosti a hospodárnosti řízení nepovažoval zdejší soud za efektivní danou věc opětovně předkládat krajskému soudu, aby o uvedeném návrhu rozhodl. Jak se totiž výslovně podává z ustanovení § 35 odst. 8 s. ř. s., jednou z esenciálních podmínek pro ustanovení zástupce soudem jsou předpoklady pro osvobození od soudních poplatků. Vzhledem k tomu, že krajský soud v dané věci (byť v řízení o žalobě) návrh stěžovatelky na osvobození od soudních poplatků zamítl, bylo by podle Nejvyššího správního soudu naprosto zbytečným a prostým formalismem předkládat věc k novému posouzení krajskému soudu, který se k uvedené stěžejní podmínce pro případné osvobození od soudních poplatků již zcela jednoznačně vyjádřil. Tento názor ostatně navazuje na předchozí rozhodovací činnost zdejšího soudu, podle kterého „[j]estliže navrhovatel znovu požádá o ustanovení zástupce poté, co již bylo o jeho předchozí žádosti pravomocně rozhodnuto, je správní soud povinen rozhodnout o této opakované žádosti pouze tehdy, pokud navrhovatel doloží, že od doby rozhodování o jeho předchozí žádosti došlo k podstatné změně skutečností, jež byly pro posouzení jeho předchozí žádosti ve smyslu § 35 odst. 8 a § 36 odst. 3 s. ř. s. rozhodující.“ (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 5. 2008, č. j. 3 Ads 43/2007 - 150, www.nssoud.cz). Současně přitom lze upozornit i na další již konstantní judikaturu zdejšího soudu, podle které „v řízení o kasační stížnosti proti usnesení krajského soudu o zamítnutí návrhu žalobce na osvobození od soudních poplatků není třeba trvat na zaplacení soudního poplatku za kasační stížnost ani na povinném zastoupení advokátem“ (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 10. 2007, č. j. 1 Afs 65/2007 - 37, www.nssoud.cz)

S ohledem na výše uvedené proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost nemohl projednat a odmítl ji podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona.

Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, pokud byla kasační stížnost odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. března 2010

JUDr. Josef
Baxa
předseda senátu

